

ATEX (PARLAYICI VE PATLAYICI ORTAMLARDA GÜVENLİK) SEMPOZYUMU SONUÇ BİLDİRGESİ

22-23-24 Eylül 2011

Parlayıcı ve patlayıcı ortamlarla ilgili olarak; “ulusal ve uluslararası mevzuat uygulamaları, personel eğitimi, iş ve işçi sağlığı güvenliği, kamusal denetim, ürün belgelendirme” konularının yer aldığı sempozyum; bu alandaki sektörlerde çalışanları, üreticileri, ürün geliştiricileri, ürün kullanıcıları, denetim sürecinde yer alanlar ile mevzuat yapımcılarını bir araya getirmeyi hedeflemiştir.

Ülkemizde ilk defa yapılan “ATEX (Parlayıcı ve Patlayıcı Ortamlarda Güvenlik) Sempozyumu” TMMOB Elektrik Mühendisleri Odası sekreteryasında; Çevre Mühendisleri Odası, Jeoloji Mühendisleri Odası, Kimya Mühendisleri Odası, Maden Mühendisleri Odası ile Petrol Mühendisleri Odası’nın katkılarıyla düzenlenmiştir. Sempozyum; Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı’nın desteğiyle de 22-23-24 Eylül 2011 tarihlerinde gerçekleştirilmiştir. Sempozyuma konunun ilgilisi toplam 378 katılımcı katılmıştır. Katılımcıların 165’i kamu, 126’sı özel sektör, 19’u öğrenci, 67’si de ilgili meslek odalarının üyesidir. Düzenlenen 4 oturumda 18 bildiri ve 2 çağrılı konuşmacı sunumu gerçekleştirilmiştir. Oturumların sonunda “Ulusal Mevzuat ve Uygulamaları” adı altında panel düzenlenmiştir. Sempozyumda çağrılı konuşmacı Almanya Ulusal Ölçüm Enstitüsü’nden (PTB) Uwe Klausmeyer “AB Mevzuatı Bağlamında Patlamadan Korunmanın Temel Noktaları ve Geleceğe Bakış”, Phoenix Contact Electronic GmbH’den Wilfried Grote “İşlevsel Güvenlik Seviyesi (SIL)” konulu sunumlarını yapmış ve konuşmaları simültane olarak Türkçeye çevrilmiştir.

Sempozyum, parlayıcı ve patlayıcı ortamlardaki idari ve teknik uygulama eksikliklerinin belirlenmesine, çözüm önerileri getirilmesine, mevzuatın uygulanmasında karşıla-

şılan güç-
lüklerin tartışılmasına,
deneyimlerin paylaşılmasına, teknik ve
bilimsel gelişmelerin geniş kitlelere aktarılmasına, araştırmacıların, işletmecilerin, firma temsilcilerinin, sivil toplum örgütlerinin ve yönetici çevrelerinin aynı platformda buluşmasına, çalışanların toplumun ve çevrenin güvenliğinin artırılmasına fayda sağlayacak bilgilerin sunulmasına olanak vermiş ve aşağıdaki sonuçlarda ortaklaşmıştır.

Bu kadar çok çeşitliliği, gelişmeleri ve riskleri olan patlayıcı ortamlarda çalışırken daha dikkatli olunması ve gelişmelerin daha dinamik bir şekilde takip edilmesi bir zorunluluktur. Bu konu sadece Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı ile Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı’nı değil devletin diğer kanun yapımcılarını ve denetleyicilerini de ilgilendirir hale gelmiştir. Bu nedenle patlayıcı ortam oluşabilecek işletmelere ruhsat, onay ve kabul yapan kurumların da konu hakkında bilgilendirilmesi gerekmektedir. Elektrik Mühendisi, Kimya Mühendisi, Maden Mühendisi, Makina Mühendisi veya Petrol Mühendisi bulunmayan kurumların bu süreçler için personel istihdamına gitmesi, var olan personellere de konu hakkında eğitimler aldırması ve ilgili meslek odalarından yardım alması sağlanmalıdır.

Yangın sebeplerinin en başında elektrik kontağından bahsedilmesine karşın, patlayıcı ortamlardaki elektrik tesisatlarının projelendirmesi, uygulanması ve denetlenmesi konusunda sıkıntılar yaşanmaktadır. Bu konunun bir parçası olan Binaların Yangından Korunması Hakkında Yönetmelik kısmen Ex-proof tesisattan bahsetmekte fakat uygulanabilirliği tartışılmaktadır. Bu durumun düzeltilebilmesi için Elektrik Mühendisleri Odası çalışma yapmalı ve bu çalışmalar denetleme mekanizmaları ile değerlendirilip yönetmeliğe çevrilmelidir.

Kimya Mühendisleri Odası, Maden Mühendisleri Odası ve Petrol Mühendisleri Odası gibi meslek odaları patlayıcı ortam oluşturabilecek gaz, sıvı ve tozlarla ilgili yayınlar çıkartıp ilgili meslek odalarını ve idareyi bilgilendirmektedirler. Bu yayınlar ışığında proje aşamasında gerekli tedbirler alınmalıdır. Bu tür tesislerde çalışan mühendisler, onay ve kabul makamındaki kamu görevlilerine yönelik "Meslek İçi Sürekli Eğitimler" düzenlenmeli ve bu eğitimler zorunlu hale getirilmelidir. TMMOB bünyesinde ilgili odaların temsilcilerinden oluşan bir çalışma grubu oluşturulmalıdır.

Kazalar olduktan sonra değil, olmadan gerekli tedbirlerin alınması mühendislik yaklaşımının bir gereği olduğundan, "Tesis Denetleme ve Uygulamaları" konusunda ilgili bakanlıklarla ortak çalışarak mevzuat oluşturulmalıdır. Bu tür denetimlerde ve devreye almalarda meslek odalarımız da idare tarafından aranan koşullar çerçevesinde etkin konuma getirilmeli; böylece işletmelerde daha güvenli çalışabilme ortamı sağlanmalıdır.

İnsan hayatını, kamusal faydayı merkezine almayan anlayışlardan vazgeçilerek, denetimsiz ve kural dışı çalışmakta olan, teknolojik yenilenmeleri gerçekleştirilmeyen, sendikalaşmayı engelleyen ve kaza riskine açık işletmelerin etkin denetiminin yapılarak; yaptırımların uygulanması gerekmektedir. İşçi sağlığı ve güvenliği ile ilgili ülke genelinde politikaların oluşturulması ve karar alma sürecine TMMOB ve bağlı odaları, Sendikalar ve TTB'nin katılımı sağlanmalıdır. İşçi sağlığı ve güvenliğine yönelik hizmetler kamusal hizmet olarak algılanmalı; ilgili meslek örgütleri, işçi, işveren ve hükümet temsilcilerinin katılımıyla bir komisyon oluşturulmalıdır. Bu komisyon mevcut mevzuatı tekrar düzenlemelidir.

Muhtemel patlayıcı ortam ihtiva eden işletmelerde patlayıcı ortamlar ile ilgili değerlendirmelerin yapılmaması, bu alanlarda kullanım için uygun olmayan elektriksiz ekipmanların kullanılması ve kontrol önlemlerinin uygulanmıyor olması sanayimiz ve bu tesislerde çalışan işçilerimiz için büyük tehdit oluşturmaktadır. Bu tehditlerin ortadan kaldırılması için teftişler daha dikkatli yapılmalıdır.

Kamu ve özel tüm işletmelerde maliyet unsuru olarak görülüp uygulanmayan işçi sağlığı ve güvenliği önlemleri eksiksiz alınmalı; başta kömür ocakları, tersaneler,

parlayıcı ve patlayıcı ortamları oluşturan işletmeler olmak üzere iş kazaları sonucu yaşadığımız can kayıpları artık önlenmelidir.

Özelleştirmelere, taşeronlaştırmalara, hizmetlerin devrine derhal son verilmelidir. İşçi sağlığı ve iş güvenliği denetiminden birinci derecede sorumlu olan başta Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı olmak üzere tüm ilgili kurumlar yaşanan iş kazalarının önlenmesi için görevlerini tam olarak yerine getirmeli, bu konuda köklü önlemler acilen alınmalı ve ödünsüz uygulanmalıdır.

Kazaların önlenmesi için bilimsel ve teknik yatırımların yanı sıra örgütlenmenin ve sendikalaşmanın önündeki engeller kaldırılmalıdır. Faaliyet gösteren her işletmede acilen risk değerlendirmesi yapılmalı, çalışması uygun olmayan işletmeler hemen kapatılmalıdır.

AB Direktifi'nin eki durumunda olan uygulamalar Türkiye koşullarına göre değerlendirilmeli, kamu yararı ön plana alınarak TSE tarafından standartlar yayınlanmalıdır. Parlayıcı ve patlayıcı ortamlarda kullanılmak üzere Türkiye de üretilen ürünlerin iyileştirilmesi ve yerli üretime destek olunması, ayrıca yurt dışından ithal edilen ürünlerinde denetlenebileceği devlet destekli bağımsız laboratuvarların kurulması gerekmektedir.

Türkiye'de yaşanan kazalarla ilgili istatistiklerin ve kaza raporlarının diğer kurumların da yararlanmasına olanak tanınacak şekilde bağımsız bir kuruluş tarafından düzenli olarak yayınlanması gerekmektedir. TMMOB'ye bağlı odalar bu sistemi kurmak için gerekli altyapıya ve tecrübeye sahiptir.

Alanında ülkemizde ilk olan ATEX Sempozyumu niteliği ve niceliğiyle önemli bir başlangıç olmuştur. En az iki yıllık periyotlarda, katılımın daha da artırılarak, 2. ATEX Sempozyumu'nun Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı ve Türk Standartları Enstitüsü katkılarıyla ilgili meslek odalarının ortak etkinliği olarak, gerçekleştirilmesi gerekmektedir.

ATEX Sempozyumu Düzenleme Kurulu
23 Kasım 2011

